శబ్దాలు, పదాలూ

శబ్దాలంటే నాకిష్టం. ఒంటరిగా, మహా సమూహంగా, మౌనంగా - మంచి సూక్తి, మనోహరమైన కృతి - కేరింత, చిరునవ్వు, తుపాకీ పేలిన చప్పుడు, హాహాకారం, ఝంజ, పావురాలు ఎగురుతున్న టపటప, గడ్డిపూల పైన పాదాలు, ఉంగా, ఉంగా - శబ్దం నా బలహీనత. శబ్దాలు వినలేని క్షణాల్ని నేను ఊహించలేను. వీలయినన్ని శబ్దాల్ని సేకరించాలని నా ఆరాటం. నేనో సౌండ్ ఇంజనీర్ని. అయితే శబ్దాల్ని డెసిబెల్స్‌లో కొలవను. ఒక మానవానుభవంతో కొలుస్తాను. శబ్దం శ్రావ్యంగా ఉండటం కాదు, అది మెదడుపై ఏం ముద్రని వేస్తుందా అని గమనిస్తుంటాను. కమ్మటి పాటలోనూ, కవిత్వంలోనూ, మనుషుల మధ్య సాగే సంభాషణలోనూ, ఆఖరికి కోపతీవ్రతలోని హుంకారంలోనూ, ఎటు చూసినా శబ్దాలే. ఈ శబ్దానికి ముందూ వెనుకా ఏమిటనేది నా పరిశోధన.

నేనొక రాజకీయ పార్టీ ప్రచారపు కేసెట్లను రికార్డు చేయటానికి ఈ ఊరు వచ్చాను. నాకు పెద్దగా రాజకీయాలు తెలియవు. రాజకీయ పార్టీలన్నీ బాగా కుళ్ళిపోయి, నాచుపట్టి 'లుకలుక'లాడే బురద గుంటల్లాంటివని నా నమ్మకం. అయితే "ఈ పార్టీకా?" అని నాకు తెలిసిన ఇద్దరు ముగ్గురు మిత్రులు అయిష్టాన్ని వ్యక్తం చేశారు. ఫండమెంటలిజమ్, ఫెనటిజమ్, అమానవీయం, మానవద్వేషంలాంటి మాటలు ఈ పార్టీ గురించి ఈ మిత్రులే చెప్పారు. అగ్రిమెంట్‌పై సంతకం చేశాను. మొత్తం యాభైవేలు. చెక్కు కూడా తీసుకొన్నాను. పదిహేను నిమిషాల పాటు సాగే డాన్స్ బాలే అది. మధ్యలో కొన్ని ఉపన్యాసాలు, కొన్ని ఓంకారాలు, కొన్ని జేగంటలు, కొన్ని భగవన్నామాలు - అన్నింటినీ కలపాలి. రెండు మూడు దశల్లో ఈ రికార్డింగ్ సాగాల్సి ఉంది. ముందు పాటను రికార్డు చెయ్యాలి. ఆపైన ఈ నేపథ్యాలన్నీ రీమిక్స్ చేసుకోవాలి.

* * *

ఒక బ్రహ్మాండమైన విస్ఫోటనం. అణువిచ్ఛేదం. శబ్దాన్ని టేప్‌పై బంధించడం చాలా కష్టమైంది. భూమి క్రమంగా నెర్రలిచ్చి, ఒక్కసారిగా పక్షులు టపటపమంటూ ఎగిరి, ఇసుక తుఫాను రేగినట్లు, ఒక మేఘం అట్లా భగ్గుమని తగలబడుతున్నట్లు - రికార్డింగ్ మొదలైంది. శాక్సాఫోన్, వయొలిన్, తబలా, వేణువులాంటి ఐదారు వాయిద్యాలలో నేపథ్యాన్ని అమరుస్తున్నాడు దయానిధి. డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలకు సంగీతం అమర్చే పాతికేళ్ళ కుర్రాడు. స్కూళ్ళన్నీ

గాలించి, కాస్తంత కంఠశుచి ఉన్న పదిమంది పిల్లవాళ్ళను పాట పాడడానికి తీసుకొచ్చారు. అద్భుతమైన బృందగానం, పిల్లల్ని చాలారోజుల పాటు ప్రాక్టీసు చేయించినట్లున్నారు. కానీ పాట మొత్తంలో ఒక అపశృతి. అపశృతి కూడా కాదు. డిఫరెంట్ పిచ్‌లో ఉంది. ఆ గొంతు ఒక్కటే విడిగా – దయానిధి విసుక్కొన్నాడు. ఏడెనిమిది రిహార్సల్స్ చేయించాడు. ఆ తరువాత కూడా – ఆ ఒక్క స్వరం – ఆరేళ్ళ కుర్రవాడు – కంఠంలో గొప్ప మాధుర్యం ఉంది. కానీ మిగిలినవాటి కంటే భిన్నంగా ఉంది. ఏమిటి తేడా అంటే స్పష్టంగా చెప్పలేక పోతున్నాడు దయానిధి.

ఆ కుర్రవాడి పేరు రమణ. పాట కమ్మగానే పాడుతున్నాడు. కాకుంటే మరీ 'లో పిచ్'లో. అది పాటో, దుఃఖమో, వణుకో తెలియనట్లుగా ఉంది. పైగా కొద్దిగా నత్తి కూడా ఉన్నట్లుంది. అతన్ని పక్కనపెట్టి రికార్డింగ్ చేద్దామంటాడు దయానిధి. ఉహూ! నాకిష్టం లేదు. ఇన్ని వందల స్వరాల్లో భిన్నంగా ఉన్న స్వరం. ఈ కుర్రవాణ్ణి శోధించాల్సిందే. ప్రత్యేకంగా ఉన్న ఈ శబ్దం వెనుక పసివాడి గుండెను తడమాల్సిందే.

* * *

జ, య. తకు ఏత్వమిస్తే తే... తేకు దీర్ఘమిస్తే... తే... జయతే...

జయ... తే... తే... ఆ కుర్రాడు తే అనే అక్షరం దగ్గరే ఆగిపోతున్నాడు. ముఖంలోని కండరాలు బిగుసుకుపోయి, స్వరపేటిక, శబ్దాన్ని ఉచ్ఛరించటానికి నిరాకరిస్తున్నట్లుగా –

తకు ఏత్వమిస్తే తే... తల్లి విసుగు లేకుండా బోధిస్తుంది. ఆమె ముఖంలో దుఃఖం, దిగులు. వాడి ముఖంలో భయం, అపనమ్మకం. విశాలమైన కళ్ళు. కానీ కళ్ళ నిండా ఏదో తెలియని చీకటి. ప్రాక్టీస్ కొనసాగుతూనే ఉంది. క్షణంపాటు, అద్భుతంలాగా, పాట మొత్తాన్ని శ్రావ్యంగా పలుకుతాడు. అంతలోనే – క్రిందకు జారిపోతుంది స్వరం. గొంతునెవరో బలిమిన పిసుకుతున్నట్లు. దయానిధి హడావుడి చేస్తున్నాడు. 'చూశావా ఒకరోజు వేస్టు చేశావు?' అన్నట్టు నావైపు చూస్తున్నాడు. కొరియోగ్రాఫర్ వేణుగోపాల్ కూడా వచ్చాడు. డాన్స్ బాలేకు రిహార్సల్స్ చేసుకోవాల్సి ఉంది. పాట రెడీ అయితే గానీ డాన్స్ రిహార్సల్ సాగదు. ఈ రెండు కార్యక్రమాలు అయితే రేపటి నుండి వీడియో షూటింగ్.

వేణుగోపాల్ కూడా "ఒక కుర్రవాడి కోసం, మొత్తం షెడ్యూల్ అంతా డిస్టర్బ్ చేస్తావా?" అని విసుక్కొన్నాడు. చాన్నాళ్ళపాటు ఆనందశంకర్ ట్రూప్‌లో పనిచేశాడు. ఇట్లాంటి ప్రోగ్రామ్స్ ఒప్పుకోవడమే గొప్ప. శ్రీలంక నుండి, పేరు

మోసిన మాస్క్ ఫ్యాక్టరీ నుంచి, నలభైదాకా ప్రత్యేకమైన మాస్క్‌లు తెప్పించాడు. పలుచని నక్స్‌వామికా బెరడుతో అద్భుతంగా కార్వ్ చేసినవి. కోపం, దుఃఖం, భక్తి, పారవశ్యం, యుద్ధావేశం, విజయధ్వానం - అన్ని రసాలను చూపించే మాస్కులు. గోడ పొడవునా తగిలించి ఉన్నాయి. ఒక్కో మాస్క్‌ను పిల్లవాళ్ళకు తగిలించి సైజులు సరిచూసుకొంటున్నాడు వేణుగోపాల్. విసుగ్గా తబలా చప్పుళ్ళ కాలుష్యం వెదజల్లుతున్నాడు దయానిధి.

స...తకు యావత్తు యిస్తే త్య...మ్... సత్యం, గట్టిగా వత్తి పలుకు తుందా తల్లి. ఆ తల్లితో పరిచయం చేసుకొన్నాను. పాతికేళ్ళ వయసు ఉండి ఉంటుంది. గొప్పగా చదువుకొన్నది కాదు. కానీ సంగీతం, నాట్యం లాంటి కళలపై ప్రేమ ఉన్నది. "ఆరు నెలలుగా స్పీచ్ థెరపీ కూడా యిప్పిస్తున్నాను. కానీ ఏం మార్పు కనబడటంలేదు. మామూలుగా బాగానే ఉంటాడు. కానీ హఠాత్తుగా ఏదో గాలి సోకినట్లుగా అయిపోతాడు. వణుకు మొదలౌతుంది. పదాలు గొంతులోనే పట్టేస్తాయి" అంది. విశాలమైన హాలు. డాన్స్ కోసం ఏర్పాటు చేయబడ్డ స్టేజ్ సెట్టింగులు - పిల్లలందరూ అక్కడే ఒక మూలన కూర్చుని ఉన్నారు. రమణని, వాడి తల్లిని దూరంగా తీసుకెళ్ళాను. అయితే ఆ విశాలమైన హాలులో ఎటు వెళ్ళినా చప్పుడు చప్పుడుగానే ఉంటుంది. పిల్లల అరుపులు, మేకప్‌మాన్ల హడావుడి, వాయిద్యాలు సరిచూసుకోవడాలు- ఎటూ పారిపోలేని శబ్దాల మడుగు అది.

"ఇప్పుడయితే ఇట్లా ఉన్నాడుగానీ సంవత్సరం క్రితం వీడి కంఠం చక్కగా ఉండేది. ముత్యాలు దొర్లినట్లు మాటలు. పాటల్నిగానీ, చప్పుళ్ళుగానీ వినడం, వాటిని అనుకరించి ప్రాక్టీసు చెయ్యటం, రోజూ అదో కార్యక్రమం. పిచికలు కిచకిచమన్నా, కొత్త వాళ్ళెవరైనా మాట్లాడుకొంటున్నా, పరిగెత్తుకొస్తాడు. జాగ్రత్తగా ఆ చప్పుళ్ళని వినేవాడు. పగలల్లా ప్రాక్టీస్ చేసేవాడు. రాత్రి పడుకొన్న ప్పుడు, మంచం దగ్గరకొచ్చి తను విన్న కిచకిచల్నీ, పాటల్నీ అరిచి చూపించే వాడు. గొప్ప మిమిక్రిస్ట్ కూడా. కార్లు దూసుకుపోవటం, పుస్తకాలు జారిపడటం, కుర్చీలు లాగటం, ఆఖరికి గొంతులోంచి నీళ్ళు గుటగుటమనటం, అన్నింటినీ అనుకరించి చూపుతాడు.

పోయిన సంవత్సరం, స్కూల్లో జరిగిన గొడవ - వీడు బాగా భయపడి పోయాడు. ఆవేళ మేము కూడా బాగా కంగారుపడ్డాం. ముందు భాగం అంతా మంటలు. పిల్లలకు ఎటు పరిగెత్తాలో తెలియలేదు. బయట వున్న కార్యకర్తలు లోపలికి పోనివ్వరు. ముందు బైబుళ్ళు మాత్రమే తగలబెడతామన్నవాళ్ళు, చర్చికి కూడా నిప్పు పెట్టారు. స్కూల్ వ్యాన్‌కు కూడా. వ్యాన్‌లో ఫాదర్, మిగిలిన టీచర్లు వున్నారని పుకారు. పిల్లలు ఒకటే గొడవ. "మిస్... మిస్..." అంటూ.

రమణ ఏమైనాడో తెలియదు. కొద్దిగా పెద్దపిల్లలు అయితే ఫర్వాలేదు. వీడు మరీ పసివాడు. స్కూలంతా కంగారుగా వెతికాను. తగలబడుతున్న వేన్ దగ్గరే నిలబడ్డాడు. ముఖం ఎర్రగా, చెమటలు పట్టి, చావును దగ్గర నుంచి చూసిన వాడిలా ఉన్నాడు. అట్లాగే నిలువు గ్రుడ్లు వేసుకొని శాపం పెట్టబడ్డవాడిలా. ఇంటికి వస్తూనే 104 డిగ్రీల జ్వరం. పదిరోజులపాటు మంచం దిగలేదు. ఆ తరువాతే వాడిలో నత్తి మొదలైంది. అదీ అన్ని పదాలకు కాదు. భగవంతుడు, జ్ఞానం, ఆలోచనలాంటి సీరియస్ విషయాలకు సంబంధించిన పదాలకే వస్తుంది. జ్ఞానం అనేమాట అసలు పలకలేడు. చిన్నచిన్న మాటలు. మనిషి, సమూహం, ఆలోచనలాంటి మాటలు కూడా ఒక్కోసారి పట్టేస్తాయి. ఇదుగో ఇట్లా పాటలు పాడించాలంటే మరీ యిబ్బంది."

ఆమె చెప్పిన పదాలన్నీ మళ్ళీ ప్రాక్టీస్ చెయ్యటం మొదలుపెట్టాం. ఇవాల్టి పాటలో ఉన్న జయతే, సత్యం లాంటి మాటలు. ఉహూ, ఆ పదాల్ని మరిచిపోయినవాడిలా, రమణలో ఏ మార్పు లేదు.

దయానిధి యిచ్చిన టైమ్ అయిపోయింది. రికార్డింగ్ మొదలైంది. మళ్ళీ మైకు దగ్గరకు వచ్చాడా కుర్రాడు. ఫ్లూట్, వయోలిన్, సింథసైజర్, తబలా, జాజ్‌లాంటి పరికరాలు ఒక్కసారిగా ఝుమ్మన్నాయి. పిల్లల గొంతుకలు తెరుచుకొన్నాయి. అద్భుతమైన సంగీతం. హాయైన శబ్దాల వరదలో – హఠాత్తుగా ఒక అపశృతిలా – రమణ కంఠం. అట్లాగే రికార్డింగ్ కొనసాగించాము.

* * *

అద్భుతమైన మాస్కులు, కోపతీవ్రతను, యుద్ధ బీభత్సాన్ని, మహా సౌందర్యాన్ని, పరమ వంచననీ, వేడుకనీ – ఏ భావాన్నయినా గొప్పగా సూచించే మాస్కులు. సైజులవారీగా, పాత్రల సాంఘిక స్థాయిని బట్టి పెద్దవి, అలంకార సహితమైనవి, లేదా చిన్నచిన్నవి అలంకారాలు లేనివి. ఫీలింగ్స్‌ని గొప్పగా కార్వ్ చేసిన మాస్కులు. స్టూడియో నిండా పరిచి ఉన్నాయి. మరో కొత్త పౌరాణిక యుగంలోకి అడుగుపెడుతున్నామనే భావన. మొత్తం పాతికమందికి పైగా కళాకారులు. వాళ్ళలో రమణతో సహా పాటలు పాడిన పిల్లలు కూడా ఉన్నారు. వాళ్ళు ప్రత్యేకంగా నటించనవసరం లేదు. మాస్క్ నిండా అభినయాలే. భ్రుకుటి ముడిచినట్లు, పెదవి విచ్చుకొని నవ్వు వెలిగినట్లు, కళ్ళ నిండా దుఃఖం పొంగు తున్నట్లు – మాస్క్‌నట్లా ధరిస్తే చాలు. మనమో కాల్పనిక మానవుడిగా రూపాం తరం చెందుతామేమోననిపించేలా ఉన్నాయి.

రమణకి బాలరాముడి మాస్క్ ఇచ్చారు. శాంత గంభీరంగా, ఆప్యా యత నిండిన దరహాసంతో – కుర్రవాడి ముఖానికి సరిగ్గా సరిపోయింది.

నాలుగైదు వీడియో కెమెరాలు, లైట్లు, ఫోకసింగ్‌లు - కొరియోగ్రాఫర్ వేణు గోపాల్ రిహార్సల్ హడావుడిలో ఉన్నాడు.

లైట్లు వెలిగి, రికార్డింగ్ చెయ్యబడ్డ పాటను ఆన్‌చేసి, క్రమంగా మాస్కులు, అద్భుతమైన ఆహార్యం వున్న పాత్రలుగా ముందుకు వచ్చి - రాముని జన్మదినం, అయోధ్యలో కోలాహలం - బాలరాముడి ప్రవేశం - మెల్లగా, మృదువుగా అడుగులు వేసుకొంటూ, అందరూ ఆ రూపానికి మోకరిల్లుతుండగా, హఠాత్తుగా రాముడిలో వణుకు. భయవిహ్వలత - అమ్మా అంటూ అరుస్తూ, మాస్క్ విసిరేసి రమణ. "కట్, కట్" - "వాట్ నాన్సెన్స్" వేణుగోపాల్‌లో విసుగు, అసహనం. బాలరాముడి మాస్క్ తీసివేసి, భయంతో తల్లి దగ్గరకు పరిగెత్తి, వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్నాడు రమణ. "పిల్లవాడు భయపడ్డాడు. నేను సర్దిచెబుతాను!" తల్లి దీనంగా బ్రతిమలాడుతోంది. వేణుగోపాల్ బాగా సీరియస్ అయాడు. బాలరాముడి పాత్రకు మరో కుర్రాణ్ణి సెలక్ట్ చేశారు. ఒక భటుడి వేషం రామ్‌కు ఇచ్చారు. మళ్ళీ షూటింగ్ మొదలైంది.

"ఆ సంఘటన వాణ్ణి బాగా డిస్టర్బ్ చేసింది. దానికి తోడు మావారి చాదస్తం. ఇంగ్లీష్ కామిక్స్ చదవద్దంటాడు. టీవీలో వచ్చే కార్టూన్ నెట్‌వర్క్ లాంటివి కూడా వద్దంటాడు. జై హనుమాన్, రామాయణంలాంటి సీరియల్సే చూడాలంటాడు.

"ఒకసారి మా తమ్ముడు ఢిల్లీ నుంచి వాడికి బార్బీ డాల్ తెచ్చాడు. అమ్మాయి బొమ్మ అది. స్కర్ట్, మిడ్డీ వేసుకొన్న బొమ్మ అది. దాన్ని వాళ్ళ నాన్నకు చూపాలంటే భయం. రహస్యంగా బెడ్ కింద దాచిపెట్టాడు. ఆ తరువాత పెరట్లో ఒక మూలన రాళ్ళ మధ్యనో రహస్య ప్రదేశం దొరికింది వాడికి. బొమ్మనక్కడ దాచేశాడు. సాయంకాలాలు స్కూలు తరువాత నేరుగా పెరటి వెనక్కు వెళ్ళేవాడు.

"ఒకసారి నా అల్మెరాలో చీరలన్నీ ముక్కలు ముక్కలుగా చిరిగి ఉన్నాయి. ఎవరు చించారో అర్థం కాలేదు. సాయంకాలం పూట చీర ముక్కలన్నీ తీసి బార్బీబొమ్మకు చుడుతున్నాడు రమణ. దాని స్కర్ట్ అన్నీ పీకేసి, ఒక్కొక్క పొరా, చీరను చుట్టి దాన్ని నా దగ్గరకు తెచ్చి 'ఇంక ఇంట్లోకి తేవచ్చా మమ్మీ!' అని అడుగుతున్నాడు.

"మొన్న ఆదివారం పెరట్లో గొయ్యి తవ్వుతూ కనపడ్డాడు రమణ. కామిక్ పుస్తకాల్ని, ఇంకా స్కూల్లో ఇచ్చిన ఇంగ్లీష్ పుస్తకాల్ని లోతైన గుంటలో వేసి, అందులోకి బార్బీని కూడా విసిరేసాడు. మళ్ళీ మట్టిపోసి, గుంటను పూడ్చాడు. 'పెద్దయినాక మళ్ళీ తీసుకొంటానమ్మా' అన్నాడు. ఏమిట్రా యిది

అంటే, దిగులు చూపులు చూస్తూ. ఇది జబ్బో, సహజంగా వచ్చిన మార్పో అర్థం కాలేదు.''

లైట్లు మళ్ళీ వెలిగాయి. వీడియో కెమెరాలు నాలుగువైపుల నుంచి ఫోకస్ చేసుకొని, రికార్డింగ్ మొదలుపెట్టారు.

రామాయణ కాలం వెళ్ళిపోయింది. మధ్యయుగాల నాటి చరిత్ర. దేవాలయాల ధ్వంసం మొదలైంది. మళ్ళీ ఆధునిక యుగం. స్వాతంత్ర్య పోరాటం - అవిభాజ్యమైన హిందూ దేశం కోసం పోరాటం - చివరిగా 1998. పోఖ్రాన్ అణు విస్ఫోటనంతో రికార్డింగ్ ముగిసింది. సుదీర్ఘమైన డాన్స్ బాలే. మూడుగంటల్లో మొత్తం షూటింగ్ అయిపోయింది.

మధ్యాహ్నం పిల్లలకు, కళాకారులకు, యూనిట్ సిబ్బందికి విందు. విందు తరువాత ప్రీవ్యూ.

నాయకులు వస్తారు. వాళ్ళు మొత్తం కాసెట్‌ను ఓకే చేస్తేనే - ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తి అయినట్టు. రీరికార్డింగ్ గదిలో సౌండ్ మిక్స్ చేసుకొంటూ ఎందుకో ఒక కలతలాంటి భావం. అనీజీగా ఉన్న మనసు. శబ్దాల మధ్య హఠాత్తుగా భిన్నంగా ఉన్న రమణ కంఠం. అది అపస్వరమో, లేదా మరొకటో - దాన్ని వివరించాలంటే డెసిబుల్స్ భాష సరిపోదనిపించింది.

టి.వి. స్క్రీన్‌పై భటుడి వేషంలో రమణ. అందులోనూ ఇమడలేక, వాడి శరీరంలో వణుకు. ఒక అవాంఛితాన్ని గురించి బాధపడుతున్నట్లుగా. ఆ పార్టు కట్ చేద్దామని వేణుగోపాల్. అట్లాగే పాట మధ్యలోని అపస్వరాన్ని కూడా కట్ చెయ్యమని దయానిధి. చివరకు వీడియోలో ఎక్కడా రమణ లేడు. వాడి అపస్వరం లేదు. పూర్తిగా తొలగించాం. కానీ అది వీడియోలోంచి నా మనసులోకి ఫిక్స్ అయినట్లుగా, ఒక భవిష్యత్ సంకేతం లోపల దాచ బడ్డట్టుగా -

ప్రీవ్యూ గొప్పగా వచ్చింది. నాయకులు ఖుషీ అయ్యారు. అందరికీ శుభాకాంక్షలు చెప్పారు. పిల్లలకు, కళాకారులకు శాలువలు కప్పి, స్వీట్లు పంచిపెట్టి, సంబరంగా వుంది వాతావరణం.

మెల్లగా ఆ వాతావరణం నుంచి బయటపడ్డాను. స్టూడియోలో పని వాళ్ళు వస్తువులన్నీ సర్దుతున్నారు. లైటుస్టాండ్లు, వీడియో కెమెరాలు, సీనరీలు, సెట్టింగ్‌లు - ఒక్కొక్కటీ సర్దుతున్నారు. మాస్కులన్నీ ఒక మూలన గుట్టలు గుట్టలుగా పడి ఉన్నాయి. బహుశా వాటి అవసరం ఇక లేదేమో ?

ఒక దృశ్యం, నన్ను ఉలిక్కిపడేలా చేసింది. గుట్టలు గుట్టలుగా ఉన్న మాస్కుల దగ్గర ఒంటరిగా రమణ ఒక్కొక్క మాస్కునే పరిశీలనగా చూస్తూ. హఠాత్తుగా మాస్కుల్లోంచి తను తొడుక్కున్న భటుడి మాస్క్‌ను బయటకు

తీసి, కోపంగా దాన్ని నేలకేసి కొట్టి, కాలితో బలంగా తొక్కి, పెళుసైన మాస్క్, పటపటమని విరిగిపోయింది. మాస్క్ ముక్కలు, ముక్కలైన దృశ్యం నాకు దూరం నుంచైనా, స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

అడుగుల శబ్దం విని ఉలిక్కిపడి వెనక్కు చూశాడు రమణ. వాళ్ళమ్మ. ఆమె కళ్ళు క్షణంపాటు, భయంతో రెపరెపలాడి, నాలుగువైపులా చూసి, భారంగా నిట్టూర్చి 'తప్పు!' అంది పెదవులపై వేలు పెట్టి చూపిస్తూ.

వాడి ముఖంలో విసుగు, అసహనం, దుఃఖం. త... త... త... మాట పూర్తిగా రావటంలేదు.

ఆమె పూర్తి చేసింది. త...పకు ప వత్తు యిస్తే ప్ప...ప్పకు కొమ్ము యిస్తే ప్పు... తప్పు. మెల్లగా చెబుతుంది. ఆమె కళ్ళలో క్రమంగా ఆందోళన తగ్గింది. త...ప్ప...ప్పు...తప్పు... రమణ రెండు మూడుసార్లు రిహార్సల్ చేయటం మొదలుపెట్టాడు. వాడి భుజంపై చెయ్యివేసి నడిపించుకొని, జనం మధ్యకు నడిచింది.

ఒక దుఃఖపు పద్యంలా వాతావరణం. చుట్టూ కాంతిని కక్కుతోన్న ట్యూబ్‌లైట్లు. అంత వెలుతురులోనూ కనపడని చీకటేదో... తరుముకొని వస్తున్నట్లుగా ఉంది. బయట అరుపులు, కేకలు. చిందరవందరగా శబ్దాలన్నీ వాటినన్నిటినీ చీల్చుకొని - ఆ ఒక్క శబ్దం - ప్రత్యేకంగా. ఆ కుర్రవాడి స్వర పేటిక చుట్టూ, వాడు పలికే పదాల చుట్టూ, మిస్టలా, పొరలు పొరలుగా అల్లుకొన్నదాని పేరేమిటి ?

రీరికార్డింగ్ రూమ్‌వైపుకు వెళ్ళాను. టేప్ బయటకు తీసి, కత్తిరించబడ్డ దృశ్యాన్ని, శబ్దాన్ని మళ్ళీ అతికించాను. ఒక సాక్ష్యంగా ఆ శబ్దం రీప్లేలో విని పిస్తూనే ఉంది.

- ఆంధ్రభూమి వారపత్రిక, 26-3-1999